

IHBG

Az irodalmi háborús bűnös gróf

HUDY ÁRPÁD tárcája

A gróf háborús bűnös. Ezt a bimbózó szovjet uralom idején mondta ki róla a Kárpátok alatt egy elfogulatlan román népbíróság, amelynek ítélete a pápai kinyilatkoztatásnál is érvényesebb. Évtizedekkel azután, hogy a kommunista diktátorokat szélnak eresztették, elzavarták, nyugdíjazták vagy egyszerűen csak agyonlőtték az istenadta nép nevében, még mindig felülírja a nyilván sokkal slamposabb és megengedőbb amerikai hatóságok felmentő végzését.

A gróf ugyanakkor irodalmi bűnöző is. Miután napnyugati irányban elmenekült a jogos népharag, az igazságszolgáltatás ökle meg hasonló természeti és mesterséges csapások elől, nemcsak életével, de kártékony irodalmi tevékenységével sem hagyott fel. Pásztorkodás, ládászögezés, napszámoskodás és egyéb ősi arisztokrata tevékenységek közepette a virágzó (szovjetül: rothadó) kapitalizmus berkeiből is tovább mételyezte az ideiglenesen a kommunizmusban állomásozó magyar irodalmat. Az volt a rögeszméje, hogy ő író. Holott csak silány lektúrt, olcsó giccset fabrikált kezdetleges mondataival. Aki mást vél kiolvasni belőlük, annak agyában politikai és esztétikai sötétség gomolyog. Az is lehet, hogy kézzel eszi a rántott húst és késsel-villával a levest.

Mint minden valamirevaló gonosztevő, a gróf sem magányos. Népes társaságban úzi a bűnt. Nemesi családok sarjai, gyakorló és kiugrott papok, régi házakban bujdosó úrhölgyek rossz hírű táborában készültek reménytelenül retrográd, avított fércművei. Ráadásul monomániás, szinte mindenről az jut eszébe, hogy haza, nemzet, szülőföld, hit – és hosszan sorolhatnánk az idejüket múlt, kompromittáló fogalmakat, amelyeket művészi érzékkel megáldott, haladó gondolkodású alkotó minél messzebb elkerül.

Mindez nem is lenne baj, hiszen az egészséges, előremutató társadalom őreinek, az eszmék és erkölcsök hivatalos csőszei-

nek hosszú ideig sikerült távol tartaniuk a néptől az ártó szellemeket. Kis és nagy tisztségviselők, biztonsági szakemberek, kulturális keresztvesztékek dacoltak a vártán a rontó írások külső és belső árja ellen. De hiába volt az emelkedett hivatástudat és a hősi lelkiület, a vár gazdát cserélt, és a helyes társadalmi üdvözülés brosráit némileg át kellett írniuk a helyükön maradt porkoláboknak. Némileg, azaz megszüntetve-megtartva – ahogy azt a sietve kukába dobott szent írások prófétái tanították.

A grófi titulus eleve kétes a magyar irodalomban. (A románról meg a szlovákról nem is beszélve.) A régi népszípolyozók még úgyahogy megbújhatnak dohos könyvtárak penészes lapjai között, a kutyát sem érdekli ma már, hogy ki-be rohangáltak rommá lőtt váraikban a két pogány közt. De a felvilágosodástól igencsak rájuk járt a rúd. Petőfi kezét fogni sem volt hajlandó velük, csak Teleki Sándornak nézte el kivételesen ezt a születési hibát, s megbocsátása jeléül az ő koltói kastélyában töltötte el irodalomtörténeti jelentőségű mézesheteit. Ady is jól odamondogatott a lelketlen agaraszoknak a szerűn, és szinte epileptikus publicisztikai rohamokban tört ki ama gróf ellen, aki történetesen nagy nemzeti folyónk nevét viselte, míg agyon nem lőtték egy derűs októberi estén.

Persze azért gróf is lehetett jó, ha Dunát zabolázott vagy láncból hidat épített, és még inkább, ha vörös volt, nem hajszín szerint, hanem politikailag. Az ilyennek azt is megbocsátották a parasztok, proletárok és polgárok, ha nem ősi birtokait, hanem az egész országot kótyavetyélte el a legtehetségtelenebb kártyást megszegyénítő amatőrséggel. Őt is elítélték ugyan hazaárulásért, de nem egy román és vörös, hanem magyar és fehér bíróság, úgyhogy az nem számít. Visszaemlékezései pedig – nagyon helyesen – háborítatlanul helyet foglalhatnak a nemzet könyvespolcán.

Az irodalmi háborús bűnös gróf műveinek azonban nincs mit keresniük ott. Még ha megjelenhetnek is egy ideje a pocsék ízlés és a sanda politikai nézetek jegyében, obskurus zugkiadók szellemi alagsoraiban. És hiába próbálják egyesek galádul belopni a nemzeti giccs törpe nagymesterét a magyar irodalom szentélyébe, vissza akarván forgatni az idő kerekét a vaskorszakba. Akadnak még hála Istennek megfellebbezhetetlen szakmai és erkölcsi tekintélyek, a Duna mentén vagy a Szamos partján egyaránt, akik a kárhozatos életmű alapos ismeretében elfogulatlanul megkondítják a vészharangot, és megvédik nagyjaink jól lebetonozott panteonját a holtában is kéretlen betolakodótól.